

Eğitmenler için

YAPABİLİRİM

El Kitabı

**Değişim için Tasarım Yaklaşımı ile
Çocukları Katılımın Bir Parçası Haline Getirin**

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

Bu kitapçık Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Yarın İçin Bugün Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Eğitmenler için

YAPABİLİRİM

El Kitabı

Değişim İçin Tasarım

Yarın İçin Bugün Derneği - YİBDER

Mutlukent Mahallesi 1950 Sokak No:13 Ümitköy Ankara
info@yibder.org
05367477785

DFC Türkiye

Mutlukent Mahallesi 1950 Sokak No:13 Ümitköy Ankara
info@dfcturkiye.org
05366479399

Elif ÖZMENEK ÇARMIKLI | YİBDER YK Başkanı, DFC Türkiye Temsilcisi
Arda ERGEZ | DFC Türkiye Direktörü
Didem TORT | DFC Türkiye İş Geliştirme Koordinatörü
Belma YILDIZTAŞ | YİBDER YK Üyesi, DFC Türkiye Program Koordinatörü
Gizem KARABULUT | DFC Türkiye Program Sorumlusu

Eğitmenler için YAPABİLİRİM EI Kitabı

Hazırlayanlar

Arda ERGEZ, Belma YILDIZTAŞ, Gizem KARABULUT

Son Okuma

Rabia ÇETİN

Tasarım ve Uygulama

R-Log Media

Baskı & Cilt

R-Log Media

Bu kitapçık Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamiyle Yarın İçin Bugün Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	6
Design for Change	8
DFC Türkiye	9
DFC'nin Yol Gösterici İlkeleri	10
Başlarken	13
Bir İlham Hikayesi	15
Herkes için Bir Kantin	
Bir İlham Hikayesi	16
Birliktelik Duvarı	
FIDS'e Doğru	17
FIDS / FEEL – HİSSET	20
FIDS / IMAGINE – HAYAL ET	29
FIDS / DO – YAP	36
FIDS / SHARE – PAYLAŞ	44
FIDS Haritası	49

Sevgili Eğitimciler,

Dünyanın en büyük çocuk hareketinin parçası olmaya hoş geldiniz!

YAPABİLİRİM Eğitimci El Kitabı, Değişim için Tasarım Yaklaşımını çocuklarla yapacağınız çalışmalarınızda uygulayabilmeniz için hazırlandı.

Bugün, çocukların birer değişim öncüsüne dönüşebilmeleri için eşsiz bir fırsat olan Değişim için Tasarım Yaklaşımı ile çocukların dünyayı anlamlandırmalarına, sorunlara yaratıcı çözümler üretmelerine ve topluluklarında gerçek bir etki yaratmalarına rehberlik edebilirsiniz.

Kitapta çocuklarla birlikte keşfedeceğiniz pratik adımlar, ilham verici hikâyeler ve uygulanabilir etkinlikler bulacaksınız. Böylece çocukların, dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için gösterdikleri çabalarını her yıl gerçekleşecek olan DFC Türkiye National Challenge (Ulusal Meydan Okuma) ile ulusal düzeyde, Be The Change Global Summit ile uluslararası düzeyde görünür kılabilirsiniz.

Değişimin tesadüf eseri değil, tasarımla mümkün olduğuna inanan siz değerli eğitimcilerle yollarımız kesiştiği için çok heyecanlıyız.

Sizlere ve çocuklara değişimin mümkün, anlamlı ve eğlenceli olabileceği bu yolculuğunuzda başarılar dileriz.

DFC Türkiye Ekibi

Hakkımızda

Yarın İçin Bugün Derneği (YİBDER), çocukların ve gençlerin katılım hakkını, ifade özgürlüğünü ve iyi olma halini destekleyerek katılımcı vatandaşlık bilincinin gelişmesine katkı sağlamayı amaçlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

YİBDER olarak, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda gençlerin gerçek dünya sorunlarına aktif katılımını teşvik etmeyi; kritik sosyal ve çevresel konularda eğitim materyalleri geliştirerek hem eğitimciler hem de çocuklar için 21. yüzyıl becerilerini güçlendirmeyi amaçlıyoruz.

Evrensel değerler ve küresel hedefler doğrultusunda hazırladığımız Çocuk Katılımı İçin Değişim İçin Tasarım Projesi AB Sivil Düşün Programı tarafından desteklenmektedir.

Proje, sivil toplum kuruluşlarını yenilikçi yaklaşımlar ve materyallerle güçlendirmeyi amaçlar. Hedefi çocuk katılımını artırarak ihtiyaç duyulan barışçıl ve sürdürülebilir toplumun geleceğini mümkün kılabilir.

Çocukların sürdürülebilir değişimin öncüsü olması ve YAPABİLİRİM zihniyetinin bir kültüre dönüşmesini desteklemek için gerçekleştirilen bu çalışmaya katkı veren herkese teşekkür ederiz.

Yarın İçin Bugün Derneği

DESIGN FOR CHANGE

Değişim şans
eseri değil
tasarım yoluyla
mümkündür.

Değişim için Tasarım (DFC) **Kiran Bir Sethi** tarafından çocukların değişimi başlatma potansiyeline olan inançla geliştirilmiş dünyanın en büyük çocuk hareketidir.

Değişim için Tasarım, güçlü ve spesifik bir önermeyle başlar: **YAPABİLİRİM.**

YAPABİLİRİM süper gücü, çocukların kendilerine özgü beceri, yetenek ya da karakter özelliklerini kullanarak hem bireysel hem de toplumsal düzeyde her günü yine, yendien umutla inşa etme gücüdür.

Bu güç, çocuklara daha iyi bir dünya için kendi fikirlerini ifade etme ve harekete geçme fırsatı sunar ve dört adımdan oluşur: **FIDS. Hisset (Feel)** empati kurarak çevredeki ihtiyaçları anlamayı; **Hayal Et (Imagine)** bu ihtiyaçlara yönelik yaratıcı çözümler düşünmeyi; **Yap (Do)** fikirleri hayata geçirmek için somut adımlar atmayı ve **Paylaş (Share)** sonuçları ve çocukların edindiği tüm öğrenme deneyimlerini topluluklarıyla paylaşmayı kapsar.

Bu anlayışla, 2009 yılında kurulan Değişim için Tasarım bugün, 70'ten fazla ülkede, 30 binden fazla okulda, 110 binden fazla öğretmen ve 2 milyonun üzerinde çocuk tarafından eğitimde insan odaklı yaklaşımların öncüsü olarak kabul ediliyor.

DESIGN FOR CHANGE

Türkiye

Çocuklar
değişimi
bugünden
başlatacak
önemli bir
güce sahiptir.

Elif Özmenek Çarmıklı, Değişim için Tasarım hareketinin daha şefkatli, sürdürülebilir ve empatik bir dünyayı tasarlama gücünü çocuklara ve eğitmenlere sunmak üzere 2023 yılında DFC Türkiye temsilciliğini üstlendi.

Değişim için Tasarım, çocukların erken yaştan başlayarak hem akademik yaşamları hem de kariyerleri için belli başlı becerileri geliştirmesi, değerleri benimsemesi ve bilgiyi edinmesi için güçlü bir ekosistem sağlamaktadır.

DFC Türkiye, çocukların çevrelerindeki sorunlara empati ve yaratıcılık merceğiyle yaklaşması, sistematik bir şekilde çözümler geliştirmesi ve fikirlerini uygulama cesareti kazanması için hem çocukları hem de eğitimin tüm paydaşlarını desteklemektedir. Çünkü çocuklar, GELECEKTE yapabilecekleri fikrinin aksine, BUGÜN, BURADA kendilerini, okullarını ve toplumlarını etkileyen zorluklara karşı dünyayı daha iyi bir yer haline getirebilecek süper güçlere sahiptir.

Değişim için Tasarım Yaklaşımının Yol Gösterici İlkeleri

● Yapabilirim - I CAN Zihniyeti

Çocukların kendi yaşamlarında, yakın çevrelerinde ve dünyada gelişen durumları daha iyi hale getirmesini teşvik eden 4 ALIŞKANLIK'tan geçer.

Yapabilirim Zihniyeti

● Tasarım Odaklı Düşünme

Sorunların “değişim fırsatı” olarak görüldüğü, insanı merkeze alan, yaratıcılık, ve iş birliğinin teşvik edildiği bir süreçtir. Çocuklar için sadeleştirilen tasarım odaklı düşünmenin bu adımları FIDS olarak tanımlanmaktadır: Feel-Hisset, Imagine-Hayal Et, Do-Yap ve Share-Paylaş.

● Hak Temelli Olma

Dünyayı kavrarırken ve insanlara yaklaşırken evrensel insan hakları ilkeleri merkeze alınarak, eşitlik, adalet, katılım ve kapsayıcılığı benimseyen bir anlayışla hareket edilir.

Değişim için Tasarım Yaklaşımının Yol Gösterici İlkeleri

● Hizmet Temelli Olma

Çocuğun iyi olma halini gözeterek, onların topluluklarla deneyime dayalı bir öğrenme süreci gerçekleştirmesi amaçlanır. Hem çocukların hem de toplumların eşit yararlanıcılar olarak tanımlanması son derece önemlidir.

● Olumlu Rekabeti Teşvik Etme

İş birliği, karşılıklı saygı ve birbirinden öğrenme ilkeleri ile çocukların en iyi potansiyelini ortaya koyması desteklenir. Her çocuğun kendi güçlü yanlarını güvenle deneyimlemesi için rekabet ortamının eşitlik ve adalet ilkeleri üzerine kurulu olması hedeflenir.

● Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile Uyumlu Olma

Çocukların çevrelerinde gördükleri durumları daha iyi hale getirirken yerelden küresele doğru bir perspektif geliştirmelerine yardım edilir. Bu noktada, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ve YAPABİLİRİM zihniyeti birlikte ele alınır.

Değişim için Tasarım Yaklaşımının Yol Gösterici İlkeleri

● Küresel Vatandaşlık Anlayışı

Çocuklar değişen dünyaya adapte olabilmeleri ve küresel meseleleri hem neden hem de sonuçları bakımından analiz edebilmeleri için desteklenir. Çocukların kendi topluluklarından başlayarak dünya topluluklarına doğru genişleyen bir perspektifle duyarlılığı ve katılımıcılığı teşvik edilir.

● Topluluk Temelli Olma

Çocuklar bireysel çabalarının ötesine geçerek güçlerini birleştirmek için cesaretlendirilir. Farklılıkları ve çeşitlilikleri bir GÜÇ olarak ele alıp ORTAK AKIL merkeze taşınır. Topluluğun gücü tüm üyelerin birbirini tamamlanmasına bağlıdır.

● Yaratıcı & Eğlenceli Olma

Çocukların değişimi başlatma süper gücünü kalıcı kılmak için eğlence öğrenme sürecine dahil edilir. Deneyime dayalı öğrenmenin unutulmaz ve anlamlı olması için yaratıcılık teşvik edilir. Uçuk fikirlere yer açmak ve tüm fikirlere değer vermek büyük fark yaratır.

● İlham & Umut Olma

Çocukların gelecek için olumlu bir VİZYON ortaya koymaları desteklenir. Akranlarının başarılarını ve çözümlerini görerek ilham almaları sağlanır. Her şeye rağmen değişimin mümkün olduğu inancı, çocukların bunu yapabileceği umudu canlı tutulur.

Başlarken

Değişim için Tasarım, çocukları kendi çevrelerinden başlayarak değişim fırsatlarını fark etmeleri ve değişime öncülük etmeleri konusunda güçlendirmek için kullanışlı bir çerçeve sunar.

DFC Türkiye'nin size sunduğu Değişim için Tasarım Yaklaşımını kendi takviminize ekleyerek haftalık olarak uygulayabilirsiniz. Bu programı kullandığınız her dönem çocuklarla bir proje gerçekleştirebilir, DFC Türkiye'nin sağladığı Ulusal Meydan Okumaya (National Challenge) ve/veya Değişimin Kendisi Ol Zirvesine (Be The Change Global Summit) uluslararası seviyede katılabilirsiniz.

Isınırken

Süper Güçlerimizi

Keşfedelim!

Çocukların birer değişim öncüsü olması için süper güçlerini keşfetmelerine yardımcı olun!

● Süper Güçlerle Başlayın

Çocukların kendi yeteneklerine, becerilerine, karakterlerinin özgün niteliklerine daha yakından bakmalarını isteyin. Onlara hangi süper kahramanları sevdiklerini sorun. Bu süper kahramanın hangi özellikleri olduğunu, neden sevdiklerini, hangi özelliklerinin kendilerinde olmasını istediklerini anlatmalarını sağlayın. Süper kahramanların yalnızca filmlerde, kitaplarda olmadığını hatırlatın. Süper güçleri ile tüm çocukların birer kahraman olabileceklerini gösterin.

Değişim için Tasarım

● DFC'yi Tanıtın

Çocuklara, Değişim için Tasarım Yaklaşımından bahsedin. Amacını, ilkelerini, mottosu olan YAPABİLİRİM zihniyetini, FIDS adımlarını ve dünyadaki etkisini gösterin. Yakın zamanda bu büyük hareketin içine nasıl dahil olabileceğinizi açıklayın.

● Değişim Hikayelerine Göz Atın

Onları dünyanın dört bir yanından gelen değişim hikâyeleri ile tanıştırın. Değişimin mümkün olduğu ve çocukların yapabildiğini anlatan çizgi roman veya video formatındaki hikâyelere www.stories.dfcworld.org adresinden ulaşabilirsiniz.

● Daha Derine İnin

Herhangi bir hikâyeyi seçin ve FIDS adımlarının nasıl çalıştığına bakın. Çocuklardan hikâyeyi daha iyi anlaması için dikkatle ele almalarını isteyin. “Sorun NE?”, “NEREDE ve NE ZAMAN yaşanıyor?”, “Sorundan KİM/ KİMLER etkileniyor?”, “NASIL bir çözüm tasarladılar?” gibi sorularla derin düşüncelerini sağlayın.

● Beyin Fırtınası Yapın

Çocuklardan, bu durum için olabildiğince farklı çözüm yolları düşüncelerini isteyin. Tüm fikirlerin değerli olduğunu onlara hatırlatıp beyin fırtınası yapmaya teşvik edin ve olası tüm çözüm yollarını tahtaya not edin. Bu hikâyenin parçası olsalar hangi süper güçlerini kullanarak neyi farklı yapabileceklerini düşüncelerini ve fikirlerini paylaşmalarını isteyin.

● Tekrarlayın

Çocukların, dünyanın her yerinde değişime nasıl öncülük ettiklerini anlamalarına yardımcı olmak için bu süreci farklı hikâyelerle tekrarlayabilirsiniz!

*Hangi yaş grubu ile çalışıyorsanız, o yaş grubundaki çocukların **YAPABİLİRİM** becerilerini geliştirmek için ön hazırlık, alıştırmayı öneririz.*

Değişim Mümkündür & Çocuklar Değişimi Başlatabilir!

Değişim için Tasarım Yaklaşımını kullanarak değişimin mümkün ve anlamlı olduğunu gösteren bir hikâyeye göz atın...

A CANTEEN FOR ALL! / HERKES İÇİN BİR KANTİN

GEORGE CHAYTOR İNGİLİZ KOLEJİ, Temuco, ŞİLİ

izlemek
için

Adım 1 : Hisset

Şili'de 15 yaşındaki Maria ve Christian birkaç arkadaşı ile birlikte okul kantinlerinde kendilerinden küçük öğrencilerin yemek tezgâhlarına ulaşmakta sıkıntı yaşadıklarını ve yemek sırasında daha büyük çocuklar tarafından itildiklerini gözlemledi. Büyük çocukların avantajlı hale geldiği bu durum onlarda eşitsizlik duygusu uyandırdı.

Adım 2 : Hayal Et

Okuldaki tüm çocuklara eşit fırsat sağlayan "çocuk dostu bir kantin" hayal ettiler. Öğle yemeğinde yaşanan karmaşayı gözlemlerken küçük çocuklar için tezgâhın çok yüksek olduğunu fark ettiler. Bunun üzerine okuldaki tüm çocukları kapsayacak olası çözümler üzerine düşündüler ve bunları değerlendirmek için kantin işletmecisi ve okul müdürüyle konuştular.

Adım 3 : Yap

Öğrenciler bir plan yaptılar ve kantindeki kuyruk sistemini görünür bantlar kullanarak yeniden tasarladılar. Ayrıca küçük çocukların siparişlerini kolayca verebilmeleri için bir taraftaki tezgâhın yüksekliğini 80 cm kadar azalttılar. Böylece fikirlerini hayata geçirerek okuldaki herkes için eşit bir kantin oluşturdular.

Adım 4 : Paylaş

Maria, Christian ve arkadaşları okul kantinlerinde gördükleri bu sorunu çözerken yaşadıkları deneyimleri aktarmak için fotoğraflar çektiler, video kaydı yaptılar, afişler hazırladılar. "Biz yapabildik, sen de yapabilirsin!" demek ve daha fazla çocuğa ulaşmak için kendi değişim hikâyelerini DFC WORLD ile paylaştılar.

Değişim için Tasarım

Dünyada Görmek İsteddiğiniz Değişimi Başlatın!

Değişim için Tasarım Yaklaşımını kullanan çocukların değişimi BUGÜN ve BURADA gerçekleştirdiği bir hikâyeye göz atın...

THE TOGETHERNESS WALL / BİRLİKTELİK DUVARI

APL GLOBAL SCHOOL, Tamil Nadu, Hindistan

izlemek
için

Adım 1 : Hisset

17 yaşındaki Vignesh ve arkadaşları Hindistan'da bazıları işitme engelli olan ve çeşitli özel gereksinimlere sahip öğrencilerin devam ettiği bütünlüşmüş bir okulda öğrencidir. Özel gereksinimli öğrencilerin engelleri ya da görünüşleri nedeniyle arkadaşları tarafından zorbalığa uğradığını ve sınıfın gerisinde kaldığını gördüler. Vignesh ve arkadaşları görmezden gelinen ve arkadaş gruplarına dâhil edilmeyen çocukların çok fazla dışlanmaya maruz kaldığını hissettiler.

Adım 2 : Hayal Et

Hiçbir çocuğun özel durumundan dolayı alay konusu edilmediği, bu yüzden de geride bırakılmadığı bir okul hayal ettiler. Akran zorbalığını ortadan kaldırmak ve benzer sorunların üstesinden gelip tüm okulu duyarlı hale getirmek için 4 farklı başlıktan oluşan bir eylem planı düşlediler.

Adım 3 : Yap

Bu plan, her çocuğun kendini özel hissetmesini sağlayan 'Sessiz Saat' ile başladı. Sessiz saat süresince öğrenciler işaret ve yazı yoluyla iletişim kurarken öğretmenler de dersi buna dikkat ederek anlattı. "Sen benim arkadaşımın, çünkü ...", "Sen özelsin, çünkü ..." gibi kartlar hazırlayarak eylemlerini devam ettirdiler. Bu kartlar, çocukların birbirlerini daha iyi anlamasına ve arkadaşlık geliştirmesine yardımcı oldu. Okulun tüm öğrencilerininin dâhil edildiği programın yarattığı değişimi her gün hatırlamak için herkesin el izinin olduğu bir 'Beraberlik Duvarı' yaptılar.

Adım 4 : Paylaş

Vignesh ve arkadaşlarının bu büyük çabası her çocuğun kendini güvende ve değerli hissettiği bir okul ortamının gelişmesine yardımcı oldu. Barışçıl bir okul ortamına ihtiyaç duyan çocuklar bu ilham dolu hikâyelerinin her anını planladı, fotoğrafladı ve kaydetti. "Biz yapabildik, sen de yapabilirsin!" demek ve daha fazla çocuğa ulaşmak için kendi değişim hikâyelerini DFC WORLD ile paylaştılar.

FIDS'e Doğru...

Çocuklar kendilerini rahatsız eden bir durumu ele almaya ve bağımsız çözümler tasarlamaya hazır olduklarında, onlara **Hisset, Hayal Et, Yap** Ve **Paylaş** adımlarını anlatın. Bu değişim sürecini paylaşırken aşağıdaki bilgileri göz önünde bulundurmayı unutmayın:

- » Çocuklara en az 2, en çok 5 kişiden oluşan takımlarını kurmaları için zaman tanıyın.
- » Çocukları, ne kadar basit görünürse görünsün gerçek insanlarla ve onları doğrudan etkileyen konularla, sorunlarla etkileşime geçmeleri için teşvik edin. **Ele Almak İstedikleri Duruma Takım Olarak Karar Vereceklerini Unutmayın!**
- » Durumdan etkilenenlerin ihtiyaçlarını anlamalarını ve duruma yol açan nedenleri araştırmalarını sağlayın. **Çözüm, Sorunun Ne Kadar İyi Tanımlandığına Bağlıdır!**
- » Akıllarına ilk gelen cevabın ya da en bariz çözümün ötesinde düşünmelerine yardımcı olun. **Durumun En İyi Versiyonunu Hayal Etmeleri İçin Uçuk Fikirleri Öne Sürmelerini Destekleyin!**
- » Çocuklara, değişim hikayelerine mümkün olduğunca çok sayıda insanı dâhil etmeleri için yardımcı olun. **Çözümün En Çok Sayıda Kişiyi Etkilemesi Projelerinin Sürdürülebilirliğini Sağlar!**
- » Tasarım sürecini çocukların en yüksek yararını gözetecek şekilde planladığınızdan emin olun. Çocukları, eylem planlarını uygularken desteklemeye ve doğru mesafeden gözlemlmeye özen gösterin. **Çocuğun İyi Olma Halini ve Yüksek Yararını Gözetin!**
- » Bu rehberde, FIDS adımlarını uygulamak için hazırlanmış sayfaları çocuklar için çoğaltıp kullanabileceğinizi unutmayın.

Değişimi başlatmak için hazır mısınız?

Süper takımını kur ve şu 4 adımı izle...

ADIM 1

HİSSET

Sizi en çok rahatsız eden şeyi bulup çaresizliği güce dönüştürün.

Bir durumu daha iyi hale getirmek ya da bir sorunu çözmek istediğinizde zihniniz tüm varsayımlardan arındırarak **empati** yapmanız gerekir.

Bu adım, bu sorunu yaşayan kişi ile güçlü bir etkileşim kurmak için iyi bir **gözlem** yapmayı gerektirir.

21. Yüzyıl Becerileri

Öz-farkındalık, etkili iletişim, karar verme, eleştirel düşünme, empati, duyguları yönetme, mülakat yapma.

ADIM 2

HAYAL ET

Mevcut durumu hem kendiniz hem başkaları için tercih ettiğiniz hale getirin.

Çözümün yenilikçiliği, sorunun ne kadar iyi tanımlandığına bağlıdır.

Bu adım, hem çözümü **birlikte** tasarlamaya hem de **doğru zamanda** harekete geçmeye dayanır.

21. Yüzyıl Becerileri

Etkili iletişim, yaratıcı düşünme, iş birliği, eleştirel düşünme, iş ahlakı geliştirme, esneklik, bağlantı kurma.

Hikayeni Paylaş!

www.dfcturkiye.org

ADIM 3 YAP

Cesaret ve kararlılıkla değişimi yaratmak için yapılması gerekenleri yapın.

Yapmak, niyet ile eylem arasındaki boşluğu kapatmayı sağlar.

Bu adım, çocukları 'Yapabilir miyim?' çaresizliğinden çıkarıp **'YAPABİLİRİM'** zihniyetine taşır.

21. Yüzyıl Becerileri

Etkili iletişim, problem çözme, karar verme, zaman yönetimi, insan kaynağı yönetimi, takım çalışması, inovasyon.

ADIM 4 PAYLAŞ

Değişim hikâyenizi başkalarına ilham olmak ve umut vermek için paylaşın.

Paylaşmak, çocukların değişimin mümkün olduğuna dair inancını güçlendirir.

Bu adım **rekabet** etmek için değil **birbirimizi tamamlamak** için ilham olmaya dayanır.

21. Yüzyıl Becerileri

Etkili iletişim, kendini motive etme, dijital okuryazarlık, sunum, problem çözme, kültürlerarası iletişim, başarıyı paylaşma.

FEEL HİSSET

Sevgili Eğitimciler,

Çocukların YAPABİLİRİM süper gücünü keşfetmelerine yardımcı olmak için FIDS'in ilk adımı **HİSSET**'le tanışmaya hoşgeldiniz.

HİSSET, kalbinizle düşünmektir.

Çalışmanıza, çocukların birbirini daha yakından tanımalarını teşvik ederek başlayın. Bu deneyim, ilk adımdan sonuna kadar onların takım çalışmasına bağlıdır.

Başlarken çocukların tutkuyla ele alacağı durumu seçmelerine yardımcı olun. Problem çözme paradigmasında en önemli konu, çözülmesi gereken sorunun bir başkası tarafından sunulmasıdır. **Değişim için Tasarım Yaklaşımında ise durumu tanımlamasını istediğimiz kişiler çocuklardır.** Elbette, sorunu tanımlamak biraz zaman ve çalışma gerektirir. HİSSET adımı size ihtiyacınız olan zamanı tanıyacaktır. Çocukların gerçekten önemsedikleri, onları derinden rahatsız eden durumu bulmaları ve bunu dünyada iz bırakmak için bir fırsat olarak görmeleri ciddiyetle ele alınmalıdır.

Bir grup çocuğa hitap eden ortak bir konu bulmak da bir görevdir, çünkü durumu daha iyi hale getirmek için nasıl iş birliği yapacaklarını öğrenmelerini istiyoruz. Bu adımda, çocukların kendi dünyaları ile olan ilişkilerini değişim yolculuklarının başlangıcı olarak görmeleri umuduyla...

● **Başlarken**

Çocukları DFC Hareketi ile tanıştırın. Bunu yaparken **DFC World** ve **DFC Türkiye**'nin web sayfalarını inceleyin. Dünyanın dört bir yanındaki çocuklardan gelen kırk binden fazla çözümden bazılarının videolarını izleyin. Biz onlara **ilham hikayesi** diyoruz.

● Gözlem Yapın

Çocuklardan çevrelerini dikkatle gözlemlenmelerini ve onları rahatsız eden durumları listelemelerini isteyin. Gözlem yaparken çocuklara çeşitli görevler verebilirsiniz. Bu konuda dilediğiniz kadar yaratıcı olun. İşte bazı fikirler...

- » Bulduğunuz yerin 100 metre yakınında sizi rahatsız eden şeylerin fotoğraflarını çekin.
- » Sınıfta, okul bahçesinde ya da yemekhanede en sık karşılaştığınız sorunları listeleysin.
- » Ya da yer, insan ve sorundan oluşan bazı kavramları Google'da arayıp karşınıza çıkan haberleri inceleyin: “yaşlı insanlar”, “beslenme”, “büyük şehirler”

Gözlem yapıp durumları listelerken bireysel olarak çalışabileceklerini ve ele alacakları durumu kesinlikle kendilerinin bulması gerektiğini **unutmayın**.

● Karar Verin

Çocukların tüm gözlemlerini aktarmalarına ve buldukları durumları ortak bir yerde toplamalarına yardımcı olun. Birbirine benzeyenleri birleştirin. Karar vermek için oy kullanmalarını sağlayın. Bu temel demokratik ayrıcalığı öğrenmeleri birbirlerinin fikirlerini etkili bir biçimde dinlemelerine ve birbirlerine saygı duymalarına bağlıdır. Kararların adil biçimde alınabileceğini birlikte deneyimleyin.

Çocukların ele almak istediği **ORTAK DURUMU** belirlemek için seçtikleri soruna gülen yüz, elediklerine üzgün yüz ifadelerini koymak bir seçenek olabilir.

● Daha Derine İnin

Çocukların ele almaya karar verdikleri ortak durumu daha iyi anlayabilmeleri için onu 360 derece incelemelerine yardımcı olun.

Bu aşama, çocukların kalpleri ile düşünerek kendilerini rahatsız eden durumları gözlemlemesini ve analiz etmesini içerir.

Değişim İçin Tasarım

Bir durum veya sorun hakkında tutkulu olmak, onu çözmeye ve değişim yaratmaya dahil olmak için önemli bir motivasyon sağlar. Çocuklar çevrelerindeki dünyayı gözlemlemeye ve ona açık olmaya teşvik edilmelidir. Bu egzersiz, çocukların ele aldıkları belirli durumlara dahil olan insanlarla nasıl empati kuracaklarını öğrenmeleri içindir.

Çocuklar ele aldıkları ortak durum hakkında kendilerini neyin, neden rahatsız ettiğini ve neden rahatsız ettiğini derinlemesine değerlendirmelidir. Bunu yapmak için **DURUMU TANIMLA, EMPATİ HARİTASI** ve **KÖK NEDEN ANALİZİ** araçlarını kullanabilirsiniz.

● Durumu Tanımlayın

Ortak durumu tanımlamak, bu durumdan etkilenenlerin ihtiyaçlarına en uygun çözümü getirmek için son derece önemlidir.

VARSAYIMDA bulunmayın, GÖZLEM yapın.

İşte gözlem yaparken kullanabileceğiniz bazı sorular:

- » Durum ne ve en çok hangi kısmı rahatsız edici?
- » Düzeltmesine yardımcı olmak neden önemli?
- » Çocukların bu durumla nasıl bir bağlantıları var?
- » Bu durumdan kimler etkileniyor, bu durumu kimler etkiliyor?
- » Nerede ve ne zaman oluyor?

Durumun hangi **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi** ile ilgili olduğunu düşüncelerini sağlayın.

● Durum Analizi Yapın

Durumdan etkilenenleri daha yakından tanımak hem onlarla empati yapmak hem de durumu onlarla birlikte çözmek için bir fırsattır. Duyguları ve ihtiyaçları anlamak için sorundan etkilenenlerle NEDEN-NEDEN güçlü soruları ile ETKİLEŞİME geçmeleri için bazı ipuçları:

- » Durumdan etkilenenler neler söylüyor, NEDEN ... söylüyor?
- » Neler hissediyor, NEDEN ... hissediyor?
- » Neler düşünüyor, NEDEN .... düşünüyor?
- » Neler yapıyor, NEDEN .... yapıyor?

● KÖK NEDEN ANALİZİ YAPIN

Duruma yol açan nedenleri analiz etmek gözlemlere ve empati haritasına bağlıdır. Durumu açık ve net biçimde ifade edin, belirtilerini gözlemlerinize bağlı kalarak yazın. Bu belirtilere yol açan durumun nedenlerini anlamak için BEYİN FIRTINASI yapın. Şu soruları düşünün:

- » Bu belirtiler doğru olabilir mi?
- » Bu belirtilere neler sebep olur?
- » Bu nedenler, bu duruma yol açar mı?
- » Çoğu zaman birden fazla neden olabilir, tüm nedenler bunlar mı?

Temel nedenleri belirledikten sonra çocukların kendileri için zorlayıcı olan bir tanesini seçmesine destek olun. Karar verirken oy kullanmalarını sağlayın. Potansiyel çözümler için beyin fırtınası yapacaklarını ve çözümü birlikte hayal edeceklerini hatırlatabilirsiniz.

ORTAK DURUMA ARTIK **DEĞİŞİM FIRSATI** DİYECEĞİZ!

Örnek Empati Haritası

İlerlemeyi daha iyi anlamak için aşağıdaki örnek empati haritasını inceleyebilirsiniz.

Ne Hissediyor?

- Çok ağır, taşırken yoruluyorum.
- Askılar sığıdığı için omuzlarım çok ağrıyor.
- Dengemi kaybediyorum, düşmekten korkuyorum.
- Bıktım!!

Ne Yapıyor?

- Çantamı okula kadar annem taşıyor.
- Bazı kitapları ben, bazılarını arkadaşım getiriyor. Böylece daha az kitap taşıyoruz.
- Küçük ve hafif defterler alıyorum.
- Pek de bir şey yapamıyorum!

DEĞİŞİM FIRSATI

Okul Çantaları
Çok Ağır!

- Her gün sırtımda bir kaya taşıyorum.
- Ders programı çok yoğun.
- Bazı dersler için ek kaynaklar var.
- Bazı kitapları getirmesem öğretmenlerimiz kızıyor.
- Bazı kitaplar çok kalın, neden dijital kitaplar kullanmıyoruz?
- Okul dolaplarımız yok.

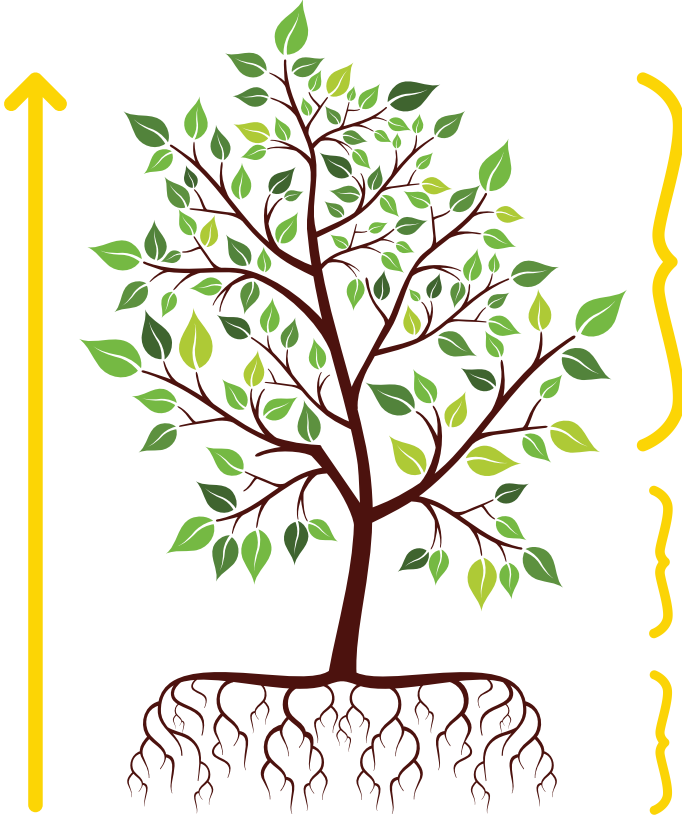
- Tekerlekli bir çanta almayı düşünüyorum.
- Kişisel dolap için okula dilekçe yazacağız.
- Babam, sırt ağrılarım için doktor randevusu alacak.
- Bazı kaynakların dijital olup olamayacağını öğretmenimize soracağım.

Ne Söylüyor?

Ne Düşünüyor?

Örnek Kök Neden Analizi

İlerlemeyi daha iyi anlamak için aşağıdaki örnek kök neden analizini inceleyebilirsiniz.

Belirtiler 'sorun' olarak gördüğünüz şeyin sonuçlarıdır. **Sırt ve boyun ağrıları; duruş bozukluğu, yardım eden ebeveynler...**

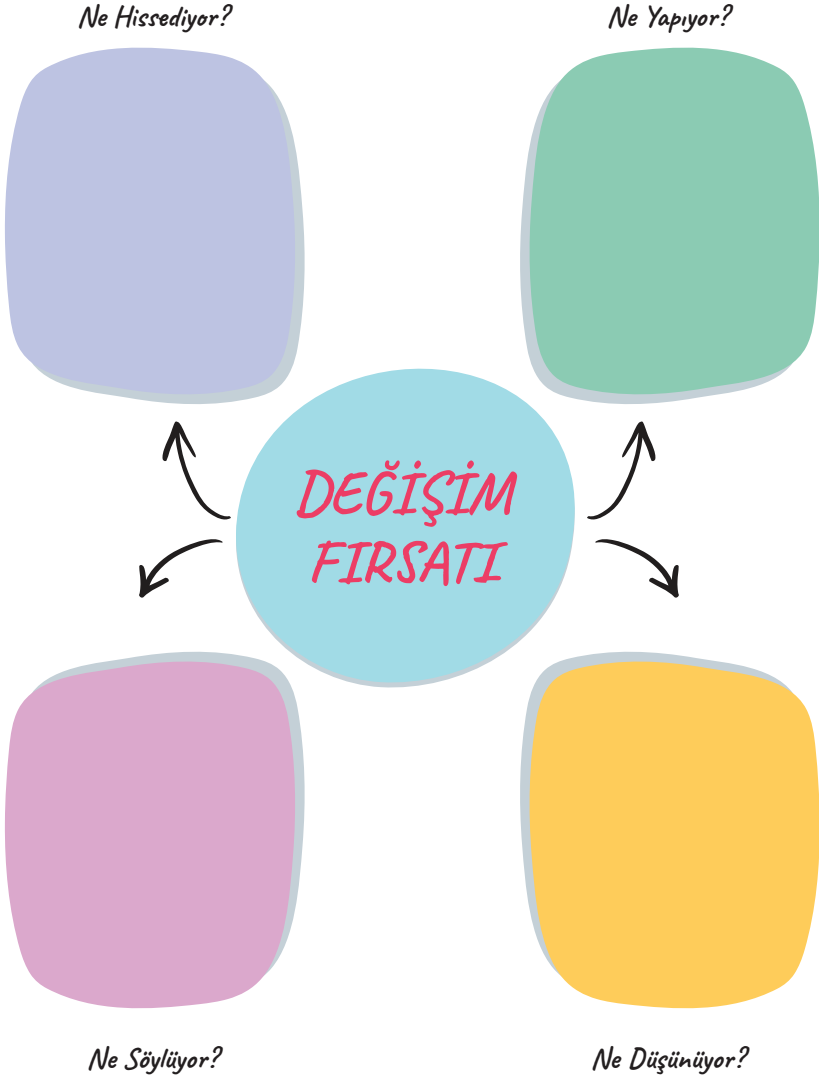
Durum, belirtilere yol açan uygulamalardır. **Ağır okul çantası.**

Nedenler, kökler ya da altta yatan faktörlerdir ve çoğunlukla belirgin değildir.

Yoğun ders programı.

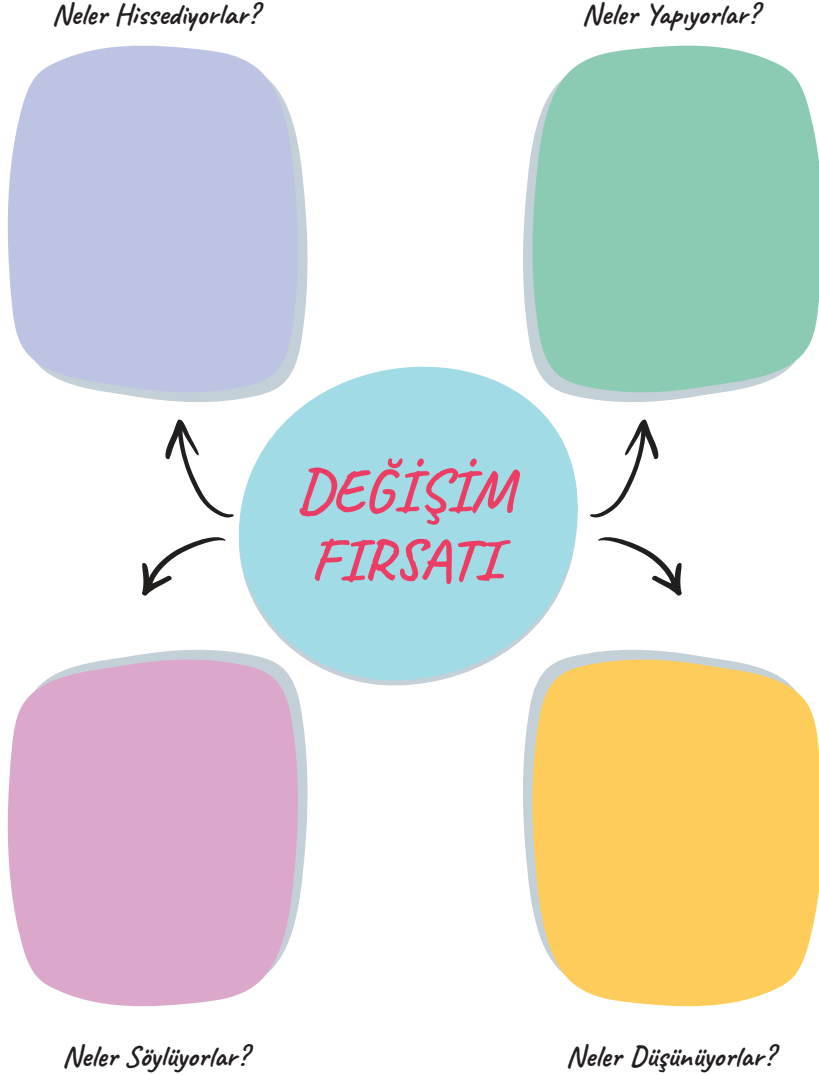
- » *Daha büyük yapılara veya zorluklara bakın.*
- » *Durumu doğrudan etkileyen veya üreten nedenleri araştırın.*

Durumu Tanımla

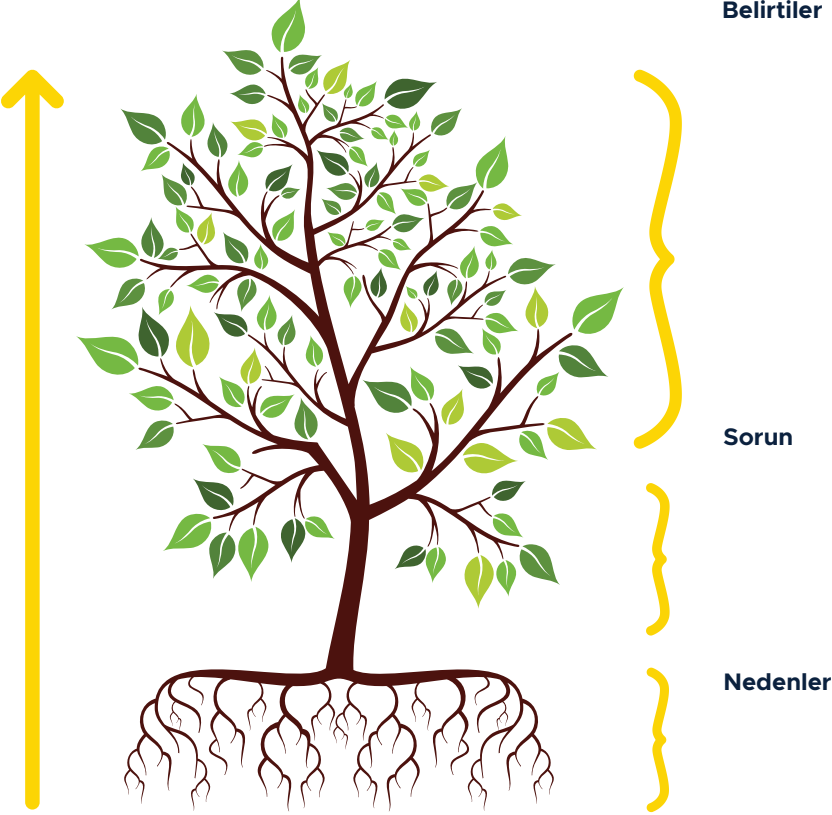

Empati Haritası

Takımdaki her çocuk için çoğaltılabilir.

Kök Neden Analizi

IMAGINE HAYAL ET

Sevgili Eğitimciler,

Çocukların YAPABİLİRİM süper gücünü keşfetmelerine yardımcı olmak için FIDS'in ikinci adımı HAYAL ET'le tanışmaya hoşgeldiniz.

HİSSET adımında çocukların çevrelerinde olup bitenleri gözlemlemesine ve onları rahatsız eden bir durumu tespit etmesine yardımcı oldunuz. Çocuklar, çözüme geçmeden önce çaresizliği güce dönüştürmek için durumdan etkilenenlerle iletişime geçti.

HAYAL ET, yenilikçi çözümleri görselleştirmektir.

Bu adım, çocukların değişimi başlatmadan önce çözümü iş birliği içinde keşfetmesine yardımcı olacaktır. Bu nedenle akıllarına gelen tüm düşünceleri söylemeleri için teşvik edin. Geleneksel çözüm yöntemlerinden biraz daha fazla zaman alsa da, HAYAL ET adımı uzun vadede kalıcı ve kapsayıcı çözümün oluşturulması için takımca çalışmayı kapsar. Sürecin ve sonucun herkes tarafından sahiplenilmesi için her bir fikrin çok önemli olduğu vurgusunu sık sık yapın.

HAYAL ET, çocukların şu an gördüğü durumu, görmek istediği hale getirmek için bir köprüdür. Bu yolcuğun onların hayal gücüne bağlı kalabilmesi için fikirleri yargılamaktan kaçının. Çocukların ortaya koydukları fikirlerin önemli, değerli, gerekli, nitelikli olmamasından endişelenmeyin. Fikirlerle olumlu ya da olumsuz geri bildirim vermeyin. Çocukları motive etmek için her zaman eğlenceyi dahil edin ve fikirlerini "ama" yerine "ve" ile birbirine bağlamak için yüreklendirin.

Çocukların birlikte yapmasını, topluluğuna ve değişime olan inanma gücünü pekiştiren HAYAL ET adımını etkili bir şekilde değerlendirin.

Değişim İçin Tasarım

● Başlarken

Çocukları en yaratıcı fikirlerini ortaya koymak, en yenilikçi çözüm fikirleri üzerine daha derin düşünmek için teşvik edin. İşte bazı eğlenceli beyin fırtınası alıştırmaları:

- » Bir maskeyi kaç farklı alanda kullanabilirsiniz?
- » Plastik bir şişeden kaç farklı oyuncak yapabilirsiniz?
- » Bir muzla neler yapabilirsiniz?
- » Görme engelli insanlar için bir restoran nasıl olabilir?
- » Serebral palsili çocuklarla oynamak için kaç farklı takım oyunu tasarlayabilirsiniz?

Bu alıştırmaları yaparken “PEKİ YA, ... OLSA?”, “BAŞKA, BAŞKA” soruları ile onları daha fazlasını söylemeye teşvik edin. Böylece daha fazla empati ve gözlem yapma fırsatı yakalamış olurlar. Aynı zamanda başkaları adına iyi şeyler hayal etme kaslarını çalıştırırlar. HAYAL ET adımı, fikirleri dikkatle dinlemek, kendi fikirlerini özenle ifade etmek için zihinlerini açmaya iyi bir başlangıçtır.

● Durumu Çerçeveleyin

Çocukların ele aldıkları durum için yaptıkları KENDİ KÖK NEDEN ANALİZİNE gidin. Seçtikleri temel nedeni göz önünde bulundurarak bu nedeni tasarım sürecinde ilerlemek için çerçevelemelerine yardımcı olun. Aşağıdaki şablonda yer alan ilk boşluğa gözlemlenen belirtileri, ikinci boşluğa ise seçilen nedeni yazarak **ÇERÇEVE DURUMU** yazın. En uygun çerçeveyi bulana kadar birkaç kez denemekten çekinmeyin.

Çerçeve Durum

İşte çerçeve durum için bir örnek: *Sirt ağrısı, duruş bozukluğu, ebeveyn yardımının olduğu bir dünyada Ağır Okul Çantaları durumunu nasıl ele alabiliriz?*

.....belirtilerinin olduğu

bir dünyada ..... durumunu nasıl ele alabiliriz?

● Beyin Fırtınasının Yapın

Çocukları, mevcut durumu hem kendileri hem de başkaları için daha iyi hale getirecek fikirler üretmeye teşvik edin. Bu aşamada durumdan etkilenen insanlardan gelen bilgileri gözetmeleri oldukça önemlidir. **Çözümü** her zaman, durumdan etkilenenlerle **birlikte tasarımları** gerektiğini unutmayın.

HAYAL ET, çocukların değişim fikrini bir DEĞİŞİM FIRSATINA dönüştürmek içindir.

Beyin fırtınası yaparken olabildiğince çok fikir toplayın. Öncelikli amaç niceliktir. Akla ilk gelen fikirlerden en uçuk fikirlere gitmelerini destekleyin. İyi bir çözüm fikrine sahip olmanın en iyi yolu birçok fikre sahip olmalarıdır.

Fikirlerin birbirini desteklemesi ve beslemesi için herkesin kendini ifade ettiğinden emin olun. Her çocuğa, kendi fikrini ortaya koyacak yeterli zamanı vermeye özellikle dikkat edin.

Tüm fikirlerin iyi fikirler olduğunu tekrar edin. Çocukların birbirlerini dikkatle, özenle dinlemeleri, (varsa) itirazları daha sonra söylemeleri konusunda anlaşmalar yapın.

Ele aldıkları durumu ne kadar önemserlerse ortaya o kadar çarpıcı fikirler koyabileceklerini hatırlayın. **Onları kalpleri ile düşünmeye teşvik edin.**

İşte beyin fırtınası yapmak için bazı alıştırmalar:

Beyin Fırtınasına Yeni Bir Bakış Açısı

Sınırsız imkanlarla beyin fırtınası yapın!

Aşağıdaki soruların herbirini yanıtlamaya çalışın. Aklınıza gelen en bariz fikirden en uçuk fikre kadar hepsine bir şans verin.

Sınırsız paranız olsa bu sorunu nasıl çözersiniz?

Bir süper kahraman bu sorunu nasıl çözer?

Uzayda olsanız bu sorunu nasıl çözersiniz?

Kısıtlı imkanlarla beyin fırtınası yapın!

Aşağıdaki soruların herbirini yanıtlamaya çalışın. Aklınıza gelen en bariz fikirden en uçuk fikre kadar hepsine bir şans verin.

Teknoloji olmasa bu sorunu nasıl çözersiniz?

Hiç paranız olmasa bu sorunu nasıl çözersiniz?

Vaktiniz çok kısıtlı olsa bu sorunu nasıl çözersiniz?

Değişim İçin Tasarım

● Fikirleri Değerlendirin

Çocukların, değiştirmek istedikleri durumu en iyi şekilde ele alan çözüm fikirlerini tek tek değerlendirmelerini sağlayın. Çözüm fikrine **BİRLİKTE** karar vermeliler. Karar verirken şu soruları yanıtladıklarından emin olunuz:

- » Bu değişim fikrini uygulayabilir misiniz?
- » Bu çözüm için finansal kaynak gerekli mi, siz bir kaynak bulabilir misiniz?
- » Bu çözüm tutkuyla peşinden gidebileceğiniz bir çözüm fikri mi?
- » Doğayı önemsiyor mu?
- » Sürdürülebilir mi?
- » En çok sayıda insana ulaşma fırsatı veriyor mu?
- » İnsanlar bu çözümü faydalı buluyor mu?
- » Çözümü uygulamak için yeterli zamanımız var mı?
- » Çözümü uygularken kimlerle iş birliği yapabiliriz? Onlara nasıl ulaşabiliriz?

Fikirleri değerlendirin!

Çözüm fikrinizi değerlendirin. Tüm çözüm fikirleriniz için tabloyu çoğaltabilirsiniz.

	GERÇEKÇİ	UZUN ÖMÜRLÜ	HIZLI ETKİ
ÇÖZÜM FİKRİ 1			
ÇÖZÜM FİKRİ 2			
ÇÖZÜM FİKRİ 3			

● Yansıtın

Çocukların çözüm fikirlerinin olası tüm sonuçlarını ve çıktılarını düşünmeye teşvik edin. Fikirlerini uygulamaya geçirmeden önce geliştirmek için çeşitli alıştırımlar yapmalarını ve geri bildirimleri fikirlerine uyarlamalarına yardımcı olun. Bu aşamada “PEKİ YA, ... OLSA?” sorularını da kullanabilirsiniz.

Fikir Geliştirme	
ÇÖZÜM FIKRİNİZ:	Fikrinizi seçtiğiniz yollardan biriyle geliştirin ve aşağıdaki boşluğa yazın.
Bir tanesini seçin ve	
Fikri daha küçük bir kardeş veya akranınıza anlatıyormuş gibi davranın.	
Fikri bir kitap kahramanına anlatıyormuş gibi davranın.	
Fikri belirli bir topluluk üyesine anlatıyormuş gibi davranın.	
Fikri bir okul liderine veya toplum liderine anlatıyormuş gibi davranın.	

DO YAP

Sevgili Eğitimciler,

Çocukların YAPABİLİRİM süper gücünü keşfetmelerine yardımcı olmak için FIDS'in üçüncü adımı YAP'la tanışmaya hoşgeldiniz.

HİSSET ve HAYAL ET adımlarında çocuklar, çevrelerinde olup bitenlere nasıl empati yapacaklarını, bir zorluğu nasıl tanımlayacaklarını, yaratıcı fikirler ortaya koymak için nasıl beyin fırtınası yapacaklarını keşfettiler.

YAP, değişimi başlatmak için harekete geçmektir.

Bu adım, çocukların hayal ettikleri değişimi hayata geçirecek eylemleri planlamalarına yardımcı olacaktır. Bir hayalin, bir değişim fırsatına dönüşmesi için tüm eylem adımlarının zaman, bütçe ve insan kaynağı bakımından tasarlanması ve iş bölümü içinde yapılması büyük önem taşır. Tüm sürece ve özellikle planlanan eylemlere herkesin dahil edilmesi değişimin benimsenmesini sağlayacağı gibi aynı zamanda çocukların katılımçılık becerilerini de güçlendirecektir.

Bu adımı uygularken, harekete geçmenin çocuklar için çoğu zaman zorlayıcı ve büyük bir çaba gerektirdiğini unutmayın. YAP aşamasında, eylemlerin sonuçları ve etkisi henüz belirsiz olduğundan çocukların sürece olan inancını kaybetmemesi için esnemelerine izin verin. Küçük adımlarla başlamak, prototip geliştirmek, takım çalışmasına odaklanmak esnemeleri için onlara fırsat tanır.

Çocukları, çözümü hayata geçirirken ele aldıkları konu ile uyumlu çalışan kurumlarla, kişilerle iletişime geçmeleri için teşvik edin. Çözümün en çok kişiye ulaşması ve toplumsal etkisinin artması için onlara networking sağlayın.

Bütün etkileşim süreçlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştiğinden ve çocuğun iyi olma halinin gözetildiğinden emin olun. Çocukların eyleme geçtikleri bu adımda, karşılaşılabilecekleri zorluklarda yalnız kalmamaları için iletişimi elden bırakmayın.

YAP adımını çocuklar için değil, çocuklarla birlikte gerçekleştirmek için etkili bir şekilde değerlendirin.

● Planlayın

Çerçeve Durumu bir DEĞİŞİM FIRSATINA dönüştürmek için çocukların hayal ettiği çözümle birlikte tahtaya yazın.

- » **YAPILACAK EYLEMLERİ LİSTELEYİN:** Bu çözümü gerçekleştirmek için yapmaları gerektiğini düşündükleri eylemlerin bir listesini yapmalılar.
- » **EYLEMLERİ SIRAYA KOYUN:** Sonra bunları sıraya koymalarına yardım edin: Önce hangi eylemi yapmalısınız, bu eylemi hangi eylem takip etmeli şeklinde sıralayın.
- » **KAYNAKLARI PLANLAYIN:** Bu eylemler için gerekli olacağını düşündükleri zaman, bütçe, insan kaynaklarını ve materyalleri her eylemin yanına yazmalılar.
- » **İŞ BÖLÜMÜ YAPIN:** Eylemleri gerçekleştirmek için sonraki adımda kimlerin, neleri, ne zaman, ne kadar sürede yapacağını açıklayın.
- » **KONTROL EDİN:** Listeyi hep birlikte gözden geçirin.

● Grup Çalışması Yapın

Çocukların her bir eylem maddesi için, tüm detayları düşündüğünden emin olun ve bir kez daha beyin fırtınası yapmalarını sağlayın:

Çözüme hizmet etmeyeceğini düşündükleri eylemleri listeden çıkarabilirler. Onsuz da çözüme ulaşacakları eylemler olup olmadığına birlikte karar verebilirler. Eylemleri listeledikten sonra her bir eylemi aşağıdaki başlıkları içeren bir tabloya yerleştirmeliler.

Değişim için Tasarım

EYLEM LİSTESİ	BEN YARDIM EDEBİLİRİM	YARDIM EDEBİLECEK BİRİNİ TANIYORUM	BÜTÇE/ DİĞER KAYNAK İHTİYACI

● Grup Çalışması Yapın

Çocukların her bir eylem için iş bölümü yapmalarını ve faaliyet planını detaylandırmalarını isteyin:

- » **Eylemleri gerçekleştirmek için kullanacakları 21. yüzyıl becerileri:** Etkili konuşma, yazma, tartışma, esneklik, adaptasyon, disiplinlerarası çalışma, mantıksal düşünme, zaman yönetimi, muhakeme.
- » **Konu ile ilgili olan alanlar:** İnsan, kadın, çocuk ve çevre hakları; BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, yerel ve ulusal sorunlar, vatandaşlık, küresel vatandaşlık, hizmet temelli faaliyetler, gönüllülük.
- » **Gerekli olan materyaller:** Eylem planı, dizin kartları, kayıt cihazı, bilgisayar, kamera, internet, kırtasiye malzemeleri.

Detaylı Faaliyet Planı

Her bir eylem adımı için çoğaltılabilir!

Ne Yapmalı: Eylem adımı nedir?

Kim tarafından: Eylem adımını
(veya eylem adımının bölümlerini)
kim tamamlayacak?

Kiminle birlikte: Başka kimler dahil
olacak?

Ne zamana kadar: Bu
eylem adımını ne zaman
tamamlayacaksınız?

Ne ile: Eylem planınızı tamamlamak
için hangi kaynaklar gerekli?

Değişim için Tasarım

● Film Şeridi Oluşturun

Çocukların çözüm fikrini hayata geçirmek için yaptığı eylem planındaki her bir eylemi daha ayrıntılı ele almalarını sağlayın. Dışarı çıkıp eylemlerini gerçekleştirmeden önce yapacakları bu detaylandırma onların bir sonraki adımını, eylemin sonuçlarını ve yaratacağı etkiyi iyice anlamasına yardımcı olacaktır. Listelerindeki eylemlerden birini seçmelerini isteyin. Bir arkadaşlarının ya da topluluk üyesinin “Daha fazla anlat!” dediğini varsayın ve bu eyleme daha fazla ayrıntı ekleyin. Her bir eylem için bu işlemi 2-3 kez tekrarlayın. Böylelikle kendi film şeridini oluşturmalarını sağlayın.

Adım 1

“Daha Fazla Anlat!”

“Daha Fazla Anlat!”

“Daha Fazla Anlat!”

Adım 2

Adım 3

Adım 4

● Ölçün

Film şeridinize geri dönün. Film şeridindeki detayları aşağıdaki sembollerden herhangi biriyle işaretleyin:

Hala net olmayan herhangi bir konunun yanına bir soru işareti ekleyin.

Ek bilgi gerektiren herhangi bir konunun yanına artı işareti ekleyin.

Topluluk üzerinde etki yaratacak herhangi bir konunun yanına bir yıldız işareti ekleyin.

Değişiklik gerektirebilecek herhangi bir konunun yanına bir üçgen ekleyin.

● Not Alın

Ek açıklamalarınıza dayanarak, aşağıdaki ilgili bölümlere yazmak için en az bir konu seçin.

Hala net olmayan herhangi bir konunun yanına bir soru işareti ekleyin.

Ek bilgi gerektiren herhangi bir konunun yanına artı işareti ekleyin.

Topluluk üzerinde etki yaratacak herhangi bir konunun yanına bir yıldız işareti ekleyin.

Değişiklik gerektirebilecek herhangi bir konunun yanına bir üçgen ekleyin.

Yapılacaklar Listesi

Eylem Planınızda belirttiğiniz adımlarla ilerlemeyi düşünürken kendiniz için notlar yazın.

Kim Tarafından?		Kiminle?	
Aşağıda, bu çözüm üzerinde çalışan kişileri desteklemek için atmanız gerekebilecek son adımları değerlendirin.		Aşağıda, bu bu çözümü destekleyebilecek kişilerle iletişime geçmenin yollarını bulabilirsiniz.	
İsim	Notlar ya da Sonraki Adım	İsim	Notlar ya da Sonraki Adım

Ne ile?

Eylem Planınız için ihtiyaç duyabileceğiniz kaynakları edinmeyi düşünürken atmanız gereken adımları veya kendiniz için notları aşağıya yazın.

Kendinize Geribildirim Verin!

Hoşunuza Giden Şeyler

Çözümünüzün hangi kısımlarını beğendiniz?
Neler iyi gitti?

Değiştirmek İsteddiğiniz Şeyler

Çözümünüzü daha iyi yapmak için ne gibi değişiklikler yaptınız?

Merak Ettiğiniz Şeyler

Çözümünüzü uygularken hangi fikirleri daha fazla incelemek istediniz?
Hangi konuyla ilgili sorularınız var?

SHARE PAYLAŞ

Sevgili Eğitmenler,

Çocukların YAPABİLİRİM süper gücünü keşfetmelerine yardımcı olmak için FIDS'in dördüncü ve son adımı PAYLAŞ'la tanışmaya hoşgeldiniz.

HİSSET, HAYAL ET ve YAP adımlarını izleyerek çocukların değişim fırsatını bir değişim hikayesine dönüştürmelerine yardımcı oldunuz.

PAYLAŞ, başkalarına umut ve ilham olmaktadır.

Değişim için Tasarım Yaklaşımının son adımı, çocukların değişim hikayeleri ile kendi hayatlarında ve başkalarının hayatlarında neyi daha iyi duruma getirdiklerini görünür kılmalarıyla ilgilidir. Bu adım, çocukların değişimin mümkün olduğuna dair inancını güçlendirmeye ve yaptıkları değişimle başkalarına ilham olmaya yardımcı olacaktır.

Bu uzun yolculuk boyunca çocukların gösterdiği yılmazlığı, birbirini tamamlama kararlılığını ve yenilikçiliğin başka eylemlere fırsat vermesini desteklemek için onların emeğini görünür kılın. Çocukların, ele aldıkları durumu daha iyi hale getirmek için gösterdikleri tutku ve bunun sonucunda gerçekleşen değişim başka çocuklar için umut olacaktır.

Çocukların deneyimlerini anlamlandırması, öğrendikleri üzerine düşünmesi ve başkalarına ilham olması için PAYLAŞ adımını etkili bir şekilde değerlendirin.

● Başlarken

PAYLAŞ adımı, çocukların değişim hikayelerini buldukları yerde yaygınlaştırmalarını ve FIDS sürecinde öğrendiklerini birbirlerine aktarmalarını içerdiği gibi aynı zamanda **www.dfcturkiye.org** aracılığıyla dünyayla paylaşımlarını da içerir.

İlk olarak çocukların öğrenme deneyimlerini güçlendirmek için bir YANSITMA sürecini bu adıma dahil edin.

Ardından çocukların, değişim hikayelerini başkaları ile hangi yolla paylaşacaklarına karar vermelerini sağlayın. Bunun için empati haritasını yeniden ele alın ve çocuklardan bu durumdan etkilenenler hakkında bildikleri her şeyi yazmalarını isteyin. Çözümlerinden etkilenenlerin motivasyonlarını düşünmelerini söyleyin. Bu, çocukların değişim hikayelerini nasıl sunabileceklerine dair sağlam bir dayanaktır. İşte onlar için bazı öneriler:

- » Sunumlar hazırlayıp okul, sınıf toplantılarında, okulunuzda, apartmanınızda, mahallenizde bahsedebilirsiniz.
- » Basın bülteni yazıp yerel, ulusal gazetelere gönderebilirsiniz.
- » Radyo programlarına bağlanıp hikayenizi anlatabilirsiniz.
- » Sosyal medya araçlarını kullanabilir, kampanya başlatabilirsiniz.
- » Performans sergileyebilirsiniz.
- » Poster yapabilirsiniz.
- » Kısa film ya da belgesel çekebilirsiniz.
- » Websitesi yapabilirsiniz.

Değişim hikayelerini paylaşmak istedikleri yolu tartışmaları ve oylamalarını sağlayın. İhtiyaç duydukları kaynaklara erişmeleri için destek olun.

Bütün süreci **belgelediğinizden** emin olun.

Yansıtma

Hisset, Hayal Et, Yap aşamasından bir etkinlik seçin. Etkinliğin adını aşağıya yazın.

Tablo katılımcı çocuk sayısı kadar çoğaltılabilir.

.....
Örnekler: Empati Haritası, Kök Neden Analizi, Eylem Planı

Seçtiğiniz faaliyetle ilgili aşağıdaki sorulardan birini (veya daha fazlasını) seçin ve yanıtlayın.

- » Seçilen faaliyetin sonucunda neler öğrendiniz?
- » Bu faaliyeti tamamladıktan sonra aklınızda hangi sorular oluştu?
- » Geriye dönüp baktığınızda, bu süreçte ne gibi değişiklikler yapmak istersiniz?

Yanıtlarınızı aşağıdakilerden birine anlatır gibi yazın...

Küçük bir kardeş veya bir akran

Bir metin, roman veya filmdeki bir karakter

Bir topluluk üyesi

Bir okul veya toplum lideri

Tüm öğrenmelerinizi de içeren deneyimlerinizi açıklayın:

Yansıtma

Kendin Hakkında	Ele Aldığınız Durum Hakkında
Kendin hakkında öğrendiğin bir ya da daha fazla şeyi yaz!	Ele aldığınız durum hakkında öğrendiğin bir ya da daha fazla şeyi yaz!

Kendin Hakkında	Ele Aldığınız Durum Hakkında
Topluluğunuz, takımınız hakkında öğrendiğin bir ya da daha fazla şeyi yaz! <i>Örneğin, topluluğunun güçlü yönlerini ve verdiği katkıyı.</i>	Değişim süreciniz hakkında bir ya da daha fazla şey yaz!

Yukarıdaki öğrenmelerden birini ele alın ve görselleştirmeyi deneyin.
Örneğin bir şarkı, bir hikaye, bir resim...

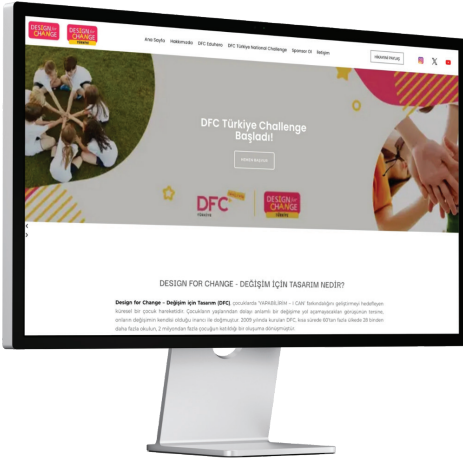
Değişim İçin Tasarım

● Hikayenizi Gönderin

Çocukların değişim yolculuğunu gözler önüne seren fotoğrafları ve/veya videoları bir araya getirmelerini sağlayın. FIDS'in her bir adımı için 4'er fotoğraf ya da en çok 3 dakikadan oluşan bir video hazırlamaları gerekiyor.

DEĞİŞİM HİKAYENİZİ göndermek için izlemeniz gereken adımlar

- » www.dfcturkiye.org adresindeki **HİKAYENİ PAYLAŞ** bağlantısına tıklayın.
- » Profil oluşturun. Türkiye ve Türkçe dil seçeneklerini işaretleyin.
- » Profilinizin içine girdiğinizde size FIDS adımları ile ilgili sorular sorulacak. Bunları yanıtlayın.
- » DEĞİŞİM HİKAYENİZİ 2 formatta gönderebilirsiniz: Fotoğraf ya da video.
- » Eğer fotoğrafla başvuru yapmak isterseniz, başvuru formunda FIDS'in her adımı için 4'er fotoğraf yüklemeniz gerekiyor.
- » Eğer video ile başvurmak isterseniz, videonuzu öncelikle YOUTUBE'a yüklemeniz, ardından YOUTUBE'daki video linkinizi başvurunuza eklemeniz gerekiyor.
- » Tüm soruları yanıtladıktan ve görsellerinizi yükledikten sonra GÖNDER butonuna basıp hikayenizi DFC TÜRKİYE Ulusal Meydan Okumasına gönderin.

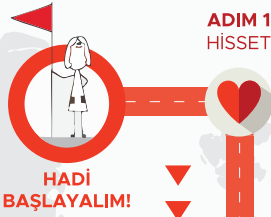

**12 Haftalık Uygulama
Kitapçığının Yer Aldığı**

**Takım
Çantasına
Ulaşmak
için**

**GÖREV
BAŞARIYLA
TAMAMLANDI!**

ADIM 1 HİSSET

**HADI
BAŞLAYALIM!**

1.1
Çevrenizde sizi rahatsız eden durumları düşünün!

1.2
Bu durumun kök nedenini tanımlayın!

1.4
Durumdan etkilenenlerle neden - neden güçlü soruları sorarak etkileşime geçin!

1.3
Durumu tüm yönleri ile anlamak için empati yapın!

2.1
Güçlü bir beyin fırtınası yaparak biraz eğlenin!

2.2
Durumdan etkilenenlerden gelen bilgileri kendi çözüm fikirlerinizle birleştirin ve en iyi çözümü birlikte hayal edin!

2.3
Sürdürülebilir çözüm fikri için HGU aracını (Hızlı Etki, Gerçekçi, Uzun Ömürlü Çözüm) kullanın!

3.3
Değişim hikayenizi her adımını dökümanente edin! Fotoğraf çekin, video kaydenin, notlarınızı saklayın.

3.4
Çözümün etkisini ölçmek için yansıtma yapın. Bu fikri çevrenizdeki insanlara anlatın ve fikirlerini çözümünüze dahil edin.

3.2
Bir faaliyet planı ve iş bölümü yapın!

3.1
Nasıl - Nasıl aracını kullanarak zaman, para, insan kaynaklarını çözüme dahil edin!

ADIM 3 YAP

ADIM 4 PAYLAŞ

4.1
Değişim hikayenizi www.dfcturkiye.org websitesinden bize ulaştırın!

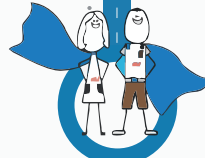
4.3
Değişim hikayenizi tüm detayları ile yazın!

4.2
Değişim hikayenizi fotoğraf ya da video olarak hazırlayın!

4.4
Değişim hikayeniz ile tüm dünyaya umut ve ilham olun!

**TEBRİKLER!
GÖREV TAMAMLANDI.**

Eğitmenler için

YAPABİLİRİM

El Kitabı

Değişim için Tasarım Yaklaşımı ile
Çocukları Katılımın Bir Parçası Haline Getirin